

HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

Algemeen

Op 28 maart 2012 is de 'Nationale Verklaring van partijen betrokken bij de (tijdelijke) huisvesting van EU-arbeidsmigranten' ondertekend. De ondertekenaars van de Nationale Verklaring willen een actieve en positieve bijdrage leveren aan het realiseren van voldoende kwantitatieve en kwalitatieve huisvesting voor tijdelijke arbeidsmigranten. De ondertekenende partijen beseffen dat de vraag naar huisvesting voor kortdurend verblijf permanent is. Dit vraagt derhalve om permanente vormen van tijdelijke huisvesting. Voor het oplossen van het huisvestingsvraagstuk voor arbeidsmigranten zijn diverse mogelijkheden. Onder meer kan worden gedacht aan huisvesting in dorpen/steden, geconcentreerde huisvesting in hotels of huisvesting bij de agrarische ondernemer. In deze notitie staat de huisvesting van arbeidsmigranten bij de agrarische ondernemer centraal.

Ervaring

Het agrarisch bedrijfsleven in Noord-Holland heeft vanaf 2002 het initiatief genomen om tot goede regelgeving te komen voor de huisvesting van buitenlandse medewerkers. Dit laatste vanuit het besef dat de werkgever verantwoordelijk is voor de huisvesting. Hoewel LTO Noord destijds voorstander was van provinciaal beleid op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten heeft de provincie Noord-Holland de regie neergelegd bij de (samenwerkende) gemeenten. De samenwerkende gemeenten, de regio West-Friesland voorop, hebben deze handschoen opgepakt. Vanuit die achtergrond is de Regionale Kadernota Huisvesting Buitenlandse Werknemers West-Friesland (2007) gerealiseerd. Het agrarisch bedrijfsleven is actief betrokken geweest bij de totstandkoming van deze kadernota die uiteindelijk door meerdere regio's als 'beleidskader' is gehanteerd.

Als gevolg van de continue ontwikkeling van de agrarische bedrijven is het in de kadernota geschetste beleid ten dele gedateerd. De schaalgroei van de agrarische sector (minder maar grotere bedrijven) heeft tot gevolg dat de behoefte aan (tijdelijk) personeel op de individuele bedrijven groter is geworden. Het betekent ook dat het beleid voor de huisvesting van tijdelijke werknemers op de agrarische bedrijven herzien moet worden. Vanuit die optiek is het van groot belang dat de overheid/overheden op korte termijn duidelijkheid bieden over het huisvestingsbeleid voor arbeidsmigranten en in concreto over de huisvesting op de agrarische bedrijven. Uniformiteit in beleid tussen de verschillende gemeenten wordt daarbij van harte aanbevolen.

Uitgangspunten en aanbevelingen

LTO Noord staat een humaan huisvestingsbeleid voor. Hierbij zijn niet alleen de Nederlandse normen en waarden voor huisvesting het uitgangspunt, maar ook en vooral die van de arbeidsmigranten, veelal Polen. De woonruimte naar Poolse begrippen moet netjes, droog en schoon zijn maar mag liefst niet meer kosten dan € 50,- à € 55,- per week, exclusief eten en drinken. Arbeidsmigranten trekken zich veelal terug op hun kamers en de ervaring leert dat er weinig gebruik gemaakt wordt van eventueel aanwezige algemene verblijfs- of recreatieruimten.

Het agrarisch bedrijfsleven in Noord-Holland wil voor de ontwikkeling van een nieuw beleidskader voor de huisvesting van arbeidsmigranten de volgende bouwstenen aanleveren:

- Voor de agrarische ondernemers is huisvesting op de bedrijven nog steeds het uitgangspunt. Voordeel hiervan is dat toezicht vanuit de ondernemer gegarandeerd is. Daar waar de ondernemer niet op de bedrijfslocatie woonachtig is kan het benoemen van een toezichthouder (één van de daar woonachtige arbeidsmigranten) volstaan. Voorts van belang is dat de werknemers geen reistijd hebben, wat het aantal verkeersbewegingen in de regio beperkt en derhalve de verkeersveiligheid ten goede komt.
- Ondernemers willen investeren in goede huisvesting. Dit kan alleen als er (planologische) zekerheid is over een meerjarig beleidskader voor huisvesting van arbeidsmigranten. Op basis van de thans veelal gehanteerde ontheffingen van het bestemmingsplan (5 jaar met de mogelijkheid tot verlenging met nog eens 5 jaar) kunnen toekomstgerichte investeringen in (permanente) huisvesting niet worden gedaan.

- Het aantal personen dat per bedrijf gehuisvest mag worden moet gekoppeld zijn aan het maximaal aantal buitenlandse personen dat, in één jaar, werkzaam is bij de onderneming. Dit laatste voorkomt constructies zoals het oprichten van meerdere BV's.
- Bij (tijdelijke) leegstand moet onderverhuur aan collega-bedrijven mogelijk zijn.
- De huisvesting bij de agrarische ondernemer kan zowel in (voormalige) agrarische bedrijfsgebouwen, in units of, op basis van maatwerk, in een specifiek opgezette woonruimte met een permanent karakter worden gerealiseerd. De woonruimten moeten minimaal voldoen aan de in de West-Friese kadernota vastgelegde normen voor huisvesting. Voorts moet aan alle voorschriften rond (brand)veiligheid worden voldaan.
- Bij gebruik van (tijdelijke) units moet landschappelijke inpassing gegarandeerd zijn. Maatwerk is hierbij het credo. Bij voorkeur moeten de units vanaf de openbare weg niet opvallen.
- De bouwvoorschriften van de gemeente zijn bepalend voor de uitvoering van de huisvesting.
- Indien de grootte van het bouwblok niet toereikend is voor de realisatie van de huisvesting dan moet de bouwblok grootte aangepast worden.
- Vrijgekomen agrarische woningen kunnen ook gebruikt worden voor huisvesting van buitenlandse medewerkers.

Resumé

LTO Noord verzoekt de overheid/overheden om de aangereikte bouwstenen te betrekken bij het formuleren van (nieuw) beleid voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

De oplossing van het totale huisvestingsvraagstuk moet naar onze mening worden gezocht in de combinatie van huisvestingsmogelijkheden: in dorpen/steden, geconcentreerde huisvesting (bijvoorbeeld in hotels) en huisvesting bij de agrarische ondernemer. In de agrarische sector is de vraag naar huisvesting niet eenduidig. Er zijn verschillen per regio en per agrarische sector (seizoensgebonden versus permanent werk). Als gevolg hiervan is het maken van een keuze uit één van de drie geschetste huisvestingsmogelijkheden niet de oplossing. Los van de discussie over de ruimtelijke ordening en de financiële haalbaarheid zit naar onze mening de kracht in het benutten van de combinatie van opties: het totaal is meer dan de som der delen. Met het inzetten van de genoemde combinatie worden de regionale verschillen erkend en wordt tevens rekening gehouden met de wensen van ondernemers en arbeidsmigranten. Het inzetten van de combinatie van huisvestingsopties betekent dat een strikte scheiding van wonen en werken niet onze voorkeur heeft. Op basis van de eerder in deze notitie aangereikte 'uitgangspunten en aanbevelingen' is huisvesting op de agrarische bedrijven met inachtneming van de genoemde voorwaarden op het gebied van kwaliteit en veiligheid een reële optie.

Het is bekend dat de Structuurvisie Noord-Holland 2040 de huisvesting van arbeidsmigranten op het agrarisch bouwperceel vooralsnog niet direct toestaat. De achterliggende reden hiervoor is dat de genoemde structuurvisie de uitbreiding van woningbouw buiten het bestaand bebouwd gebied niet zonder meer toestaat. LTO Noord pleit ervoor de discussie over nut en noodzaak voor het uitbreiden van woningbouw buiten bestaand bebouwd gebied niet te voeren voor de huisvesting voor arbeidsmigranten. Voor de continuïteit van de agrarische bedrijven is de inzet van arbeidsmigranten van groot belang. LTO Noord pleit ervoor bij de oplossingsmogelijkheden voor het huisvestingsvraagstuk, de huisvesting op het agrarisch bedrijf mee te nemen.

Door de huisvesting van arbeidsmigranten bij de agrarische bedrijven te koppelen aan het agrarisch bouwperceel (aanduiding in het bestemmingsplan) is handhaving eenvoudig en wordt geen precedent geschapen. Zodra namelijk het agrarisch bedrijf wordt beëindigd wordt de agrarische bestemming geschrapt en daarmee ook de mogelijkheid voor het realiseren van huisvesting.

Wij zijn altijd bereid om deze notitie van een mondelinge toelichting te voorzien.